

Úrazy hlavy

doc. MUDr. Štefan Sivák, PhD. – editor hlavního tématu

Neurologická klinika JLF UK a UN, Martin

Úrazy hlavy a mozgu stále představují jednu z nejdůležitějších příčin morbidit, invalidizace a mortality na celom světě. Preto sa po 8 rokoch v hlavnej téme časopisu opäťovne vraciame k neurotraumatológii. Hlavná téma pozostáva z 5 článkov, v ktorých sa autori z viacerých českých a slovenských kliník snažili priniesť najnovšie informácie v zvolenej problematike.

V prvom článku sa Ružinák a kolektív venujú téme ľahkého mozgového poranenia (LMP) ako najčastejšiemu typu úrazu mozgu. V súčasnosti neurotraumatologický vedecký panel Európskej neurologickej akadémie (EAN) intenzívne pracuje na nových evidence-based odporúčaníach ohľadom manažmentu LMP. Tie posledné boli publikované v roku 2012 (ešte pod hlavičkou EFNS) a publikovanie tých pripravovaných sa ešte len očakáva (Vos et al., 2012). Článok autorov obsahuje okrem iného aj schématické zobrazenie a súhrn aktuálnych medzinárodných a regionálnych odporúčaní manažmentu dospelých a detských

pacientov, ktoré umožní lekárovi bezpečné klinické rozhodovanie.

V druhom prehľadovom článku sa Martiníková a kolektív venujú sérovým markerom úrazu hlavy so zameraním na LMP. Jedná sa o problematiku, ktorá v posledných rokoch púta pozornosť s cieľom nájsť povestný neurologický "troponín T" mozgového poranenia. Asi najviac doteraz skúmaným sérovým markerom je proteín S100 β , ktorý sa už stal súčasťou škandinávskych odporúčaní manažmentu úrazov hlavy (Undén et al., 2013). Jeho nízka hladina v sére do 6 hodín od úrazu spolu s vylúčením ďalších rizikových faktorov umožňujú pacienta prepustiť do domácej starostlivosti aj bez CT vyšetrenia hlavy.

Súčasnému poznaniu vzťahov medzi úrazmi mozgu rôznej intenzity a budúcim vývojom chronicky progredujúcich neurodegeneratívnych ochorení ako sú chronická traumatická encefalopatia, Alzheimerova choroba, spektrom ochorení z okruhu frontotemporálnych lobárnych neurodegenerácií, Parkinsonova

choroba alebo amyotrofická laterálna skleróza sa venuje v treťom článku MUDr. Filip Růžička, Ph.D.

Posledné dva príspevky sme sa rozhodli venovať aktuálnemu manažmentu ťažkých mozgových poranení. Komplexná starostlivosť o týchto pacientom by mala byť do menou neurotraumatologických centier. Brnenské neurochirurgické pracovisko autorov Muzikářová a kolektív v článku popisujú aktuálnu problematiku multimodálneho monitoringu pacienta a jeho vzťah k redukcii sekundárneho poranenia mozgu. Martinské neurochirurgické pracovisko autorov Hanko a kolektív sa na druhej strane zhostilo úlohy priblížiť aktuálne odporúčania operačnej liečby pacientov s ťažkým poranením mozgu

Ako editor témy by som chcel veľmi poďakovať všetkým autorom za ich čas a odhodlanie pri písaní a pevne verím, že čitateľ si v článkoch nájde veľa zaujímavých a podnetných informácií pre každodennú prax.

LITERATÚRA

1. Vos PE, Alekseenko Y, Battistin L, Ehler E, Gerstenbrand F, Muresanu DF, Potapov A, Stepan CA, Traubner P, Vecsei L, von Wild K; European Federation of Neurological Socie-

ties. Mild traumatic brain injury. Eur J Neurol. 2012 Feb; 19(2): 191–8.

2. Undén J, Ingebrigtsen T, Romner B. Scandinavian guide-

lines for initial management of minimal, mild and moderate head injuries in adults: an evidence and consensus-based update. BMC Med. 2013; 11: 50.

KORESPONDENČNÍ ADRESA AUTORA:

doc. MUDr. Štefan Sivák, PhD., sivakste@gmail.com

Neurologická klinika JLF UK a UN, Kollárova 2, 036 59 Martin

Cit. zkr: Neurol. praxi 2021; 22(6): 449

Článek přijat redakcí: 29. 11. 2021